

Kulturminister
Joy Mogensen
Nybrogade 2
1203 København K

Kære Joy Mogensen

Vi skriver til dig med en fælles konkret anbefaling om, at der skal afsættes midler til at gennemføre en registrering af fortidsminder på Bornholm.

Registrering af fortidsminder blev sidst gennemført for over 120 år siden, og man nåede dengang kun et mindre stykke af vejen ift. kortlægningen af de mange fortidsminder der er på øen. Siden da har der ikke været bevillinger til at gennemføre den nødvendige registrering med det til følge, at kun en mindre del af fortidsminderne på øen i dag er kortlagt og registreret.

På Bornholm er en sådan registrering særligt påkrævet. Bornholm er den kommune i Danmark, som procentvis har mest skov, ca. 22 %, i alt ca. 13.000 ha, og er også det sted i Danmark med flest fortidsminder pr. km². Situationen er blevet yderligere aktualiseret idet efterspørgslen efter såvel gavntræ, som flis er steget markant de seneste år, grundet høje priser på gavntræ, men også grundet at vores lokale forsyningselskab har ombygget den lokale el- og varme produktion til bæredygtig biomasse fremfor kul.

Konkret betyder dette, at større maskiner kommer ind i skovdriften, idet en større andel af det samlede skovareal på Bornholm bliver berørt af skovning til såvel gavntræ, som flis. Da det oftest ikke muligt for det utrænede øje at kunne identificere fortidsminder, er en decideret kortlægning og registrering afgørende for, at disse ikke ødelægges for tid og evighed.

Lokalt har vi i et unikt samarbejde forsøgt at afbøde ødelæggelsen af ikke registrerede fortidsminder. Det er blandt andet sket igennem et samarbejde i et nydannet Biomasse Forum Bornholm, hvor Bornholms Landbrug & Fødevarer, DN Bornholm, Bornholms Regionskommune, Statsskovvæsenet, Bornholms Museum, De private skovejere, skoventreprenører og Bornholms Energi & Forsyning mødes og netop diskutere initiativer til sikring af bl.a. fortidsminder og kulturværdier.

Konkret har vi sammen tilrettelagt og eksekveret kampagner med såvel informationsmateriale og uddannelse af skovejere og entreprenører omkring fortidsminder. Desuden har vi i Biomasse Forum Bornholm lavet fælles aftaler om indmelding til museet, før entreprenører påbegynder skovning, for således at gennemføre screening for fortidsminder.

På trods af disse gode initiativer står vi med væsentlige udfordringer omkring fortidsminder på Bornholm:

- Manglende ressourcer medfører at langt størstedelen af skovarealerne ikke er undersøgt og ikke registreret systematisk.
- De igangsatte initiativer og samarbejde afføder langt flere indberetninger om at der agtes påbegyndt fældning og dermed forespørger på screening af museet. Museet skulle også i disse tilfælde gennemføre en fysisk screening på stedet for at sikre kortlægning og registrering.
- Desuden modtager museet en række "akut" opkald fra entreprenører, der ser noget og er i tvivl. Dette kræver hurtig respons.

Situationen er ikke holdbar, og det er vores fælles vurdering i Biomasse Forum Bornholm, at vi på øen ikke kan sikre vores fortidsminder med de ressourcer der for nuværende er afsat. Slots- og Kulturstyrelsen har ikke midler til opgaven og kræver, at Bornholms Museum klarer dette indenfor de allerede afsatte ressourcer. Det er klargjort for Slots- og Kulturstyrelsen at det på ingen måde er realistisk indenfor nuværende økonomi, som i forvejen er meget anstrængt af store arkæologiske opgaver, som er pålagt Bornholms Museum rent lovgivningsmæssigt, herunder danefæ-behandling og kap.8-ansvar.

Vores fælles ønske er derfor at bede dig se på mulighederne for at få tilført de nødvendige ressourcer til en samlet kortlægning og registrering af fortidsminder i de bornholmske skove, så de sikres for fremtiden. Opgaven er ikke uden kompleksitet og størrelse, og kræver naturligvis en nærmere dialog omkring hvordan området bedst muligt kan få prioriteret ressourcer. Vi kan dog se ind i 2 forskellige scenarier, som vi kunne diskutere nærmere.

- 1) Prioritet er et få screenet alle skovarealerne, og dermed stå med et dækkende kort over øens skovarealer, som entreprenører mv. direkte vil kunne planlæggeskovningen efter, og maskinoperatøren kunne orientere sig efter. Bornholms Museum estimerer, at selv med hård prioritering af vigtige arealer, er dette en opgave der strækker sig over en længere årrække på fuld tid for 3 arkæologer.
- 2) En nødplan, der kun omfatter screening af de arealer med kendt forekomst af fortidsminder og arealer der ud fra højdereliefkort kan konstateres særlige problematiske, vil ressourcemæssigt kunne dækkes af 1 arkæolog. Det estimeres at dette vil være nødvendig i ti år, idet det øgede pres på skovene i forhold til flis produktion min. er relevant i det perspektiv.

Vi håber, at Kulturministeren vil indgå i en dialog for finde de nødvendige midler genoptage registreringen, helst med afsæt i en fuld afdækning og registrering af fortidsminderne, og sekundært en løsning der indebærer en nødplan for de næste 10 år.

Med venlig hilsen

Biomasseforum Bornholm

Bornholms Energi & Forsyning,
Afd. Chef
Klaus Vesløv

Bornholms Museum,
Adm. Direktør
Jacob Bjerring Hansen

Skovdyrkerne, Bornholm
Direktør
Lars Muldbak

Fugato A/S
Adm. Direktør
Kristoffer Nothlev

Danmarks Naturfrednings Forening Bornholm
Næstformand Bornholm
Poul Veise

Bornholms Regionskommune
Skovfoged
Hans Christian Olsen

Bornholms Landbrug & Fødevarer
Adm. Direktør
Thomas Bay Jensen